

Rigsdagstidende.

1852. Forhandlingerne paa Landstinget. № 214.

Tredie Session.

101ste Møde.

Løvedagen den 13de Marts.

(Forts.)

Schytte (fortsat): Jeg vil nemlig tillade mig at spørge ethvert af Thingets ærede Medlemmer, om Nogen kan opgive mig Nogetsomhelst, der kan kaldes en lovlig beskyttet Rettighed for Møllerne, efterat Enhver har faaet Lov til at male til eget Huusbrug, saaledes som Paragraphen bestemmer, og efterat der er aabnet Udgang til ad Bevillingsveien at erhverve Berettigelse til at male til Næringsdrift. Jeg veed i Sandhed ikke, hvad der saa skulde være tilbage, som kunde benævnes lovbeskyttet Berettigelse, naar dette først er givet. Man vil maaskee henvise mig til Bestemmelserne i §§ 5 og 6, forsaavidt de indeholde en fortrinnsvis Berettigelse for Møllerne til at anlægge et særligt Møllebrug i de Tilfælde, hvor der er Trang dertil. Det kan vel hælde sig, at En eller Anden, en Theoretiker for Exempel, kunde mene, at der derved i Principet er conserveret nogen Beskyttelse; men jeg vil spørge enhver praktisk Mand, om der dog virkelig kan siges at være nogen Beskyttelse for Møllerne deri. Naar nemlig Enhver, der i Forbindelse med sin Næringsvei vil anlægge en Mølle, kan faae Bevilling dertil, kan jeg ikke indsee, hvorledes Møllerne, navnlig Kjøbstadmøllerne, ved at faae Lov til at anlægge særligt Møllebrug, have den allerminste Beskyttelse, og det vil desuden i Praxis i Reglen være dem umuligt at benytte denne Tilladelse; thi deres Næringsvei svækkes ved ethvert af disse Anlæg, der enten ad Bevillingsveien eller ligefrem efter Loven opstaaer, og derfor gjøres det dem endnu mere umuligt at vinde Kræfter til at opføre saadanne Møller. Enkelte formuende Entreprenører vil det maa-

see være muligt at inklade sig paa en saadan Entreprise; men for Møllerne i Almindelighed kan det fornøstigtvis ikke antages, under en saadan Tingenes Tilstand, at være muligt. Men det er ogsaa særligt med Hensyn til de Krav, som Tiden gjør i Henseende til Friheden og Industrien, at man er gaaet saa vidt, som det nu foreliggende Forslag gaaer. Hvad Frihedens Krav angaaer, troer jeg virkelig, at dette maa see sig fyldestgjort derved, at Alle og Enhver, naar Lovens § 2 emanerer, som den tidligere er vedtagen her i Thinget, have erholdt Frihed til at male. Det er en virkelig Frihed, der er vundet, og en Frihed, som betager Møllerne en Rettighed, som de hidtil have troet var deres, i fuldeste Omfang, medens de jo nu maae erfare, at den vel ikke havde den Retgrund at staae paa, som de forhen have formeent. Med Hensyn til Industrien, da troer jeg dog, at man først bør gjøre sig klart, hvad man derved forstaaer. Forsaavidt man mener, at Møllebruget, som Industri betragtet, vil vinde ved, at det combineres med andre Næringsveie, troer jeg virkelig, at man seiler; thi Ingen vil vistnok kunne sige, at Møllebruget vilde vinde i Opsving og Opkomst ved at forenes med Brændevinsbrænderi, Bryggeri osv.; det er som selvstændig Næringsdrift og drevet i tilbørligt Omfang og med vel stiftede Maskinerier, at Møllebruget skal vinde. Altsaa med Hensyn til Combinationen med andre Næringsveie troer jeg virkelig ikke, at Møllebruget kan siges at vinde noget Opsving. Derimod nægter jeg ikke, at det for disse forskellige Næringsgrene, Brænderi, Bryggeri og hvad det nu kan være, kan være fordeelagtigt med disse at forene Møllebruget, og det er netop Pointet. Her opstaaer — det er unægteligt — en Collision imellem den Udgang, som de vedkommende Næ-